

Årsplan

Berger barnehage

2022 - 2023

Innhold

Velkommen til Berger barnehage	2
Vårt mandat	3
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet.....	3
Bærumsbarnehagen.....	3
Livsmestring	4
Samarbeid mellom hjem og barnehage	5
Barnehagens verdigrunnlag	6
1. Barn og barndom.....	6
2. Demokrati.....	6
3. Mangfold og gjensidig respekt	7
4. Likestilling og likeverd	7
5. Bærekraftig utvikling	8
6. Livsmestring og helse	9
Barnehagens formål og innhold	11
1. Omsorg og trygghet	11
2. Lek	12
3. Læring.....	13
4. Danning	14
5. Vennskap og fellesskap	15
6. Kommunikasjon og språk	16
Barnehagens arbeidsmåter	17
1. Barns medvirkning.....	18
2. Progresjon	18
3. Barnehagens digitale praksis.....	18
Overganger	19
Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning.....	19
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	19
Fra barnehage til skole	20
Tverrfaglig samarbeid.....	20
Barnehagens fagområder	21
1. Kommunikasjon, språk og tekst	21
2. Kropp, bevegelse, mat og helse	21
3. Kunst, kultur og kreativitet.....	22
4. Natur, miljø og teknologi.....	22
5. Antall, rom og form	23
6. Etikk, religion og filosofi	23
7. Nærmiljø og samfunn.....	24
Barnehagen som pedagogisk virksomhet	24
Planlegging	25
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis.....	25
Dokumentasjon	26
Plan for kompetanseutvikling	27
Planleggingsdager barnehageåret 2021-2022	28

Velkommen til Berger barnehage

De fleste barn tilbringer store deler av barndommen i barnehagen. Her skal livet leves; i en ramme av *omsorg, lek, læring og danning* utvikler barna seg i rasende fart. I løpet av årene i barnehagen lærer barna seg å snakke, å bygge hytte, å være en løve, å bli med på leken, å hjelpe andre, å klatre opp i et tre, å fortelle eventyr, å ake på magen ned bakken, å lage superstor fart på huska, å undre seg og forske på alt det underlige som finnes i verden.

Vi i Berger barnehage ønsker å tilby barna et godt omsorgs- og læringsmiljø, der leken er sentral. Det skal være trygt og godt å være barn i vår barnehage, og samtidig morsomt og utviklende.

Vi ønsker å legge til rette for en barndom som gir trygge og robuste barn!

Litt om oss:

Berger barnehage består av to hus, med til sammen 88 barn i alderen ett til seks år. Avdelingene på **Øvre** heter Kirsebær (2-4 år), Bjørnebær (4-6 år) og Jordbær (småbarnsavdeling).

Avdelingene på **Nedre** heter Tyttebær (4-6 år), Blåbær (2-3 år) og Bringebær (småbarnsavdeling).

Barnehagen ligger flott til på Rykkinn. Naturen er rundt oss på alle kanter, og gir oss fine turområder. I Berger barnehage skal barn og voksne oppleve en meningsfylt hverdag. Vi vet at det viktigste vi kan gi barna for at de skal ha glede av barnehageoppholdet er nærhet, omsorg og trygghet. Barna lærer og gjør erfaringer gjennom leken. Derfor skal leken ha stor plass i barnehagehverdagen.

Eier av barnehagen er Bærum kommune. Vi følger gjeldende pedagog- og personalnorm og har utdannede barnehagelærere i alle pedagogstillinger. De fleste av våre assistenter har fagbrev som barne- og ungdomsarbeider. Dette året har vi 28 ansatte og to lærlinger.

Hvordan kontakte oss?

Tjenesteleder: Siw Skorgen Kulen Tlf: 99 60 18 21 siw.kulen@baerum.kommune.no
 Avdelingsleder: Mona Flaget Tlf: 90 01 88 72 mona.flaget@baerum.kommune.no

Felles mailadresse: berger.barnehage@baerum.kommune.no

Postadresse: Bærum Kommune, Berger barnehage, Postboks 700, 1304 Sandvika.

Besøksadresse: Friggs vei 25, 1349 Rykkinn

Vårt mandat

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen er ifølge [Rammeplan for barnehagen](#) en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem. Både foreldre og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte.

Årsplan

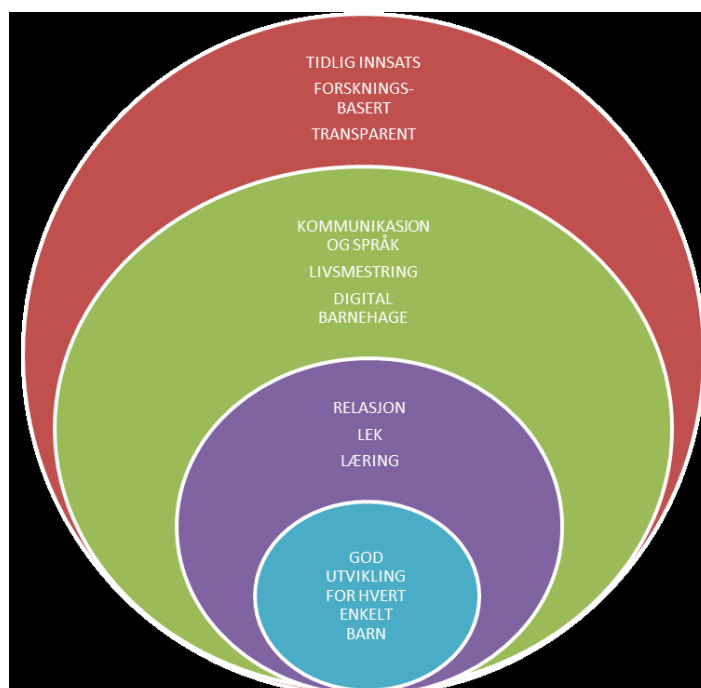
Årsplanen er både personalets arbeidsredskap og vår faglige plattform, som dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen viser hvordan vi praktiserer rammeplanen, og viser sammenhengen mellom konkrete aktiviteter og de overordnede målene. I tillegg utarbeides det handlingsplaner tilpasset barnegruppen. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold (§ 2) og barns rett til medvirkning (§ 3) og rammeplanen følges opp, dokumenteres og vurderes.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for bærumsbarnehagen, [Barnehagemelding 2015-2025](#).

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og **lek, språk** og **god helse** er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Kvalitetsplanen skal bidra til likeverdige barnehagetilbud i Bærum og sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i bærumsbarnehagen. Kvalitetsplanen, [Lek og læring – rammeverk for bærumsbarnehagen](#), som gjelder fra 2019 skisserer satsingsområdene:

- Kommunikasjon og språk
- Livsmestring
- Digital barnehage

Livsmestring

Berger barnehage er med i et folkehelseprosjekt kalt **Robuste barn og unge**. Prosjektet retter seg mot både foreldre og ansatte i barnehager og skoler i Rykkinn- og Kolsås-området, med et mål om økt robusthet og god psykisk helse blant barn og unge.

Prosjektets satsning i barnehage kalles **TETT PÅ- kvalitetsutvikling i bærumsbarnehagen**. Dette er et helhetlig system, utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

Gjennom **TETT PÅ** ønsker vi å etablere et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen. Målet er at de ansatte skal bli enda bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen. Samspill med varme og stimulerende voksne er barnehagekvalitet for alle barn, og vil legge et grunnlag som all utvikling og livsmestring bygger på.

I **TETT PÅ** skal CLASS (Classroom Assesment Scoring System) brukes som verktøy for å måle og forbedre kvaliteten i bærumsbarnehagen. Følgende områder, og kvaliteten på disse, blir det fokusert på: **emosjonell støtte, organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling**.

Vi jobber systematisk med kvalitetsutvikling på planleggingsdager, personalmøter og avdelingsmøter i barnehagen, blant annet gjennom fagdager og refleksjon over egen praksis.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene, og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Dere foreldre er barnehagens nærmeste samarbeidspartnere. Dere har ansvaret for barnas oppdragelse, mens barnehagen skal være en støtte for dere i omsorgs- og oppdrageroppgavene. Vi arbeider for at samarbeidet skal være preget av åpenhet, tillit og gjensidig respekt. Vi ønsker at dere foreldre skal være med på å skape den gode barnehagen.

Barn og foreldres trygghet henger sammen. All tid og engasjement dere foresatte bruker i barnehagen er derfor en investering i barnas trivsel i barnehagen. Dere inviteres til å komme med forslag og ideer, delta på foreldremøter og ulike sosiale arrangementer.

Levering og henting av barna er vår daglige mulighet til dialog mellom hjem og barnehage. Vi ber dere følge barna inn på avdelingen om morgenen. Om det skulle være hektisk (for eksempel om mange barn blir hentet/levert samtidig, den ansatte har eneansvaret for en barnegruppe i rommet), og dere ikke får snakket godt nok med personalet – ring eller send en melding litt senere. Vi tar kontakt, og ved behov avtaler vi heller et møte, så vi får snakket sammen i rolige omgivelser.

I Berger barnehage har vi, sammen med foreldrene, utarbeidet en «kontrakt»:

TIL BARNETS BESTE

- Vise gjensidig respekt
- Hilse på barn og voksne, og si HEI og HA DET
- Ha en god, åpen og ærlig dialog – ta opp ting med én gang
- Gi nødvendig informasjon, og følge opp informasjon
- Vise interesse for barnas barnehagehverdag
- Være gode rollemodeller; snakke positivt om barna og barnehagen
- Inkludere alle barn og foreldre i og utenfor barnehagen

Slik gjør vi det:

- Vi samarbeider med foreldre gjennom SU (Samarbeidsutvalget) og FAU (Foreldrenes arbeidsutvalg). På denne måten sikres foreldremedvirkning på barnehagens samlede virksomhet.
- Vi har **arrangement for foreldrene** ca. en gang i måneden – avdelingsvis eller felles for hele barnehagen. Vi ønsker at disse møtene i barnehagen skal være en møteplass der dere kan bli kjent med andre foreldre, og utvikle et sosialt nettverk i nærmiljøet.

- Dere får tilbud om **oppstartsamtale** og **foreldresamtaler** med pedagogisk leder to ganger pr. år og etter behov.
- **Foreldremøter** for alle foreldre.
- Vi skriver litt om «dagen i dag» på **tavlen** i garderoben
- Foreldre kan komme med innspill til vår **idémappe**

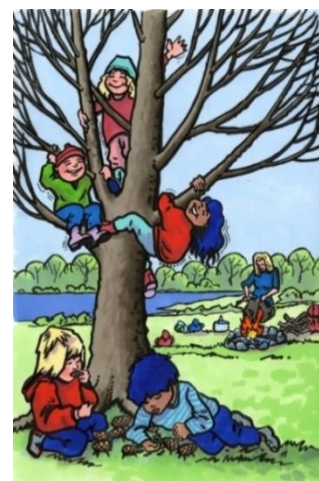
Barnehagens verdigrunnlag

1. Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Vi legger vekt på:

- Å gi barna en trygg hverdag, preget av tilhørighet og omsorg
- At barna møter anerkjennelse og utvikler en god selvfølelse
- At barna opplever å bli sett og får trøst og nærhet når de har behov for det
- At barna har en hverdag fylt med trivsel, vennskap, lek og glede
- At barna blir hørt og har medvirkning i barnehagen
- At barna får utforske og lære nye ting – og at de føler mestring
- Å ha tilstedeværende og kompetente voksne, som veileder og leker med barna

2. Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter.

Barnehagen skal bidra til at barna får forståelse for, og slutter opp om demokratiske verdier og normer som ligger til grunn for det samfunnet vi har i dag. Dette betyr at demokrati-forståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap er verdier barna skal erfare i barnehagen.

Barna erfarer flertallsavgjørelser når vi teller opp hvor mange av barna som ønsker et bestemt valg, men også at mindretallets ønsker blir hørt og lagt til rette for ved en senere anledning. Også når bare **ett** barn har et bestemt ønske, prøver vi å legge til rette for at dette skal bli hørt. Det skal ofte lite til: Så klart vi kan finne frem tussene, lese bok i utetiden eller stoppe ved mauttua. For de barna som av ulike årsaker ikke kan gjøre seg forstått muntlig, fordrer det

ekstra oppmerksomhet og innlevelse av personalet. Vi spør og prøver oss frem – og barnet erfarer å bli hørt og ha påvirkningskraft i barnehagen.

Barna blir også veiledet til å lytte til hverandre, og ta hensyn til hverandre. Dette faller ikke nødvendigvis så naturlig for barn i barnehagealder, men mange slike erfaringer danner etter hvert gode holdninger hos barna.

Vi legger vekt på:

- At barna får oppleve demokratiske avgjørelser, flertallet bestemmer
- At alle barn skal få mulighet til å gi uttrykk for sin mening, og skal bli lyttet til
- Barna skal oppleve demokratiske prinsipper ved å delta i planlegging av sin hverdag
- At barna skal lære om normer og verdier som er grunnleggende i et demokratisk samfunn

3. Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Vi skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent som den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Dette gjør vi ved å bekrefte at det er greit å være som man er, alle trenger ikke være like. Det er også viktig at vi voksne løfter opp både våre egne og barnas ulikheter, og samtidig stadfester at den ene måten ikke er bedre enn den andre. Sånn er du, og sånn er jeg! Like bra!

Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre, og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Vi skal følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger, og vise at det finnes forskjellige verdier, religioner og livssyn.

Slik gjør vi det:

- Alle barna skal ha like muligheter til en god og positiv utvikling. Barna skal oppleve å bli anerkjent og respektert for den de er, og bli trygge og selvstendige individ
- Alle barn skal få oppleve egenverd, og å være stolt av den de er. Vi har «navneskilt» som viser nasjonalitet (bakgrunn), språk og fødselsdag
- Vi har fokus på å fremheve hvert enkelt barn, familie, kulturen og hva de liker å gjøre
- Vi lærer barna å ta imot og gi oppmerksomhet til andre
- Vi skal etablere et godt lærings- og oppvekstmiljø for alle barn
- Vi fremmer et godt foreldresamarbeid bygd på gjensidighet tillit og respekt, til barnets beste

4. Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Slik gjør vi det:

- Vi lærer barna å gi og få positive tilbakemelding
- Personale oppmuntrer barna til lek på tvers av alder, kultur, kjønn og modenhet
- Vi har «på-tvers-grupper» for å bli kjent med flere, og mulighet til å finne nye lekevenner
- Barnehagen har variert lekemateriell som gjenspeiler mangfoldet i barnehagen

5. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Slik gjør vi det:

- Gjør barna kjent med naturens mangfold gjennom turer i skog og mark
- Lærer om dyr og fugleliv, og ser naturens forandringer
- Vi planter frø og dyrker grønnsaker
- Lærer barna å ta vare på naturen gjennom å plukke søppel og rydde etter seg på turer
- Vi sorterer restavfall, mat, plast, papir, metall og glass
- Reduserer papirbruk
- Vi slår av lyset når vi går fra et rom som ikke er bruk
- Vi har dugnad med foreldre
- Følge Miljøhandlingsplan for Bærum kommunes kommunale barnehager

Bærum - en klimaklok kommune

Klimaklok kommune skal bidra til et bedre Bærum, til å nå nasjonale mål og til å hindre omfattende global oppvarming. Gjennomføring av Klimastrategi 2030 skal redusere vårt klimafotavtrykk, gi bedre folkehelse og mer kortreist liv med lavere transportbehov.

Kommunen ønsker at også barna involverer seg i miljøarbeidet.

Berger barnehage har i flere år blitt godkjent som miljøbarnehage, og er blitt sertifisert med *Grønt flagg*. Vi jobber systematisk med barna om å sikre bærekraftig utvikling gjennom ulike prosjektarbeid og opplæring om miljø. Hvert år gjennomføres to ulike miljøprosjekt i barnehagen, et på høsten og et på våren.

Bærum kommune ønsker at alle barnehagebarn skal ha følgende grunnleggende **miljøkompetanser** når de begynner på skolen:

- *Vi passer på naturen rundt oss. Vi rydder både vårt eget rot og andres – som ikke hører hjemme i naturen*
- *Vi tar vare på dyr og planter*
- *Vi kildesorterer mat, plast, papir, glass og metall*
- *Vi skrur av vannkranen når vi ikke bruker vannet*
- *Vi er bevisste på riktig bruk av alle typer papir*

Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.

I kommende periode vil tema være **Vann**. Vann er svært viktig; alle dyr og planter må ha vann for å overleve, og kroppen vår består av ca. 2/3 vann.

Hvordan kan vi i barnehagen redusere mengden vann og hvorfor er dette viktig? Hva brukes

vann til, og hvilke ulike former har det? Hvor mye vann bruker vi om vi lar vannet renne når vi pusser tenner? Dette og flere spørsmål vil vi reflektere over og kanskje finne svar på i året som kommer.

Vi har tidligere hatt fokus på blant annet natur og biologisk mangfold, kildesortering og gjenvinning, som er innarbeidet i barnehagehverdagen. Barna skal få være «miljøagenter», som driver med både

sortering, gjenvinning, utforsking og gjenbruk av ulikt avfall, samt innhenting av kunnskap om bærekraftig utvikling. Vi er ekstra opptatt av at **plast** ikke skal havne i naturen, til skade for dyr, fisk, planter og mennesker. De eldste barna vil delta på opprydding av plast og søppel i naturen; vårrydding i nærmiljøet og på turplasser.

6. Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barn kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. De skal få støtte til å mestre motgang, håndtere utfordringer

og bli kjent med egne og andres følelser. Når vi støtter barn i å takle uenigheter, konflikter, små og store sorger i livet, (fremfor å skjerme dem mot all motgang), lærer de å tro på egne evner og utvikler god selvfølelse.

I barnehagen kan begrepet mobbing bety utenforskap og avvising. Vennskap og gode sosiale relasjoner er en viktig forebygging av dette. Vi vil at ingen barn skal mobbe eller bli mobbet i barnehagen. Et trygt og godt psykososialt miljø fremmer utvikling, kreativitet, læring og trivsel. For å forebygge utestenging og mobbing vil vi jobbe for at hvert eneste barn har det trygt og godt i barnehagen, føler tilhørighet og fellesskap, blir sett og ivaretatt. Vi tar ansvar for at alle barn får leke med andre barn, får oppleve vennskap, og lærer gode sosiale ferdigheter. Barna skal lære om egne og andres følelser, og å tolke andre menneskers signaler.

Sosial kompetanse forebygger mobbing. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering, mobbing, utestenging og krenkende atferd. Barnas sosiale utvikling og læring er basert på konkrete erfaringer de gjør i samspill med andre barn og voksne i dagliglivet. Barns utvikling av sosial kompetanse er avhengig av oppmerksomme og engasjerte voksne. Den atferden vi gir oppmerksomhet vil med stor sannsynlighet gjenta seg oftere enn den vi ignorerer.

I dette arbeidet er samarbeid med foreldrene sentralt. Aktiv medvirkning og godt samarbeid med foreldrene er avgjørende dersom utestenging/mobbing oppstår. Det er utarbeidet en handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagen: [Plan for å sikre barn et godt psykososialt miljø](#) Denne planen samler kunnskap, metoder og plan for gjennomføring av foreldre-samarbeid og videre arbeid i barnehagen dersom utestenging oppstår i barnegruppen.

Vi har sammen med foreldrene laget heftet «Forebyggende arbeid mot mobbing starter i Berger barnehage» som viser hva foreldre og barnehage kan gjøre for å forebygge mobbing: [Forebyggende arbeid mot mobbing](#)

Slik gjør vi det:

- Vi har en variert utelekeplass med mulighet for forskjellige aktiviteter
- Vi går på tur slik at barna får bevege seg i skog og ulendt terreng
- Vi aker, går på ski og skøyter, og bruker mulighetene i nærområdet
- Vi benytter oss av lekeplasser i nærmiljøet
- Vi har smøremåltid der vi har fokus på mestring, matglede og gode samtaler. Vi legger vekt på sunn og god mat.
- Vi skal jobbe aktivt for å forebygge utestenging.

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

1. Omsorg og trygghet

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet, og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsette barnas egne omsorgshandlinger.

Slik gjør vi det:

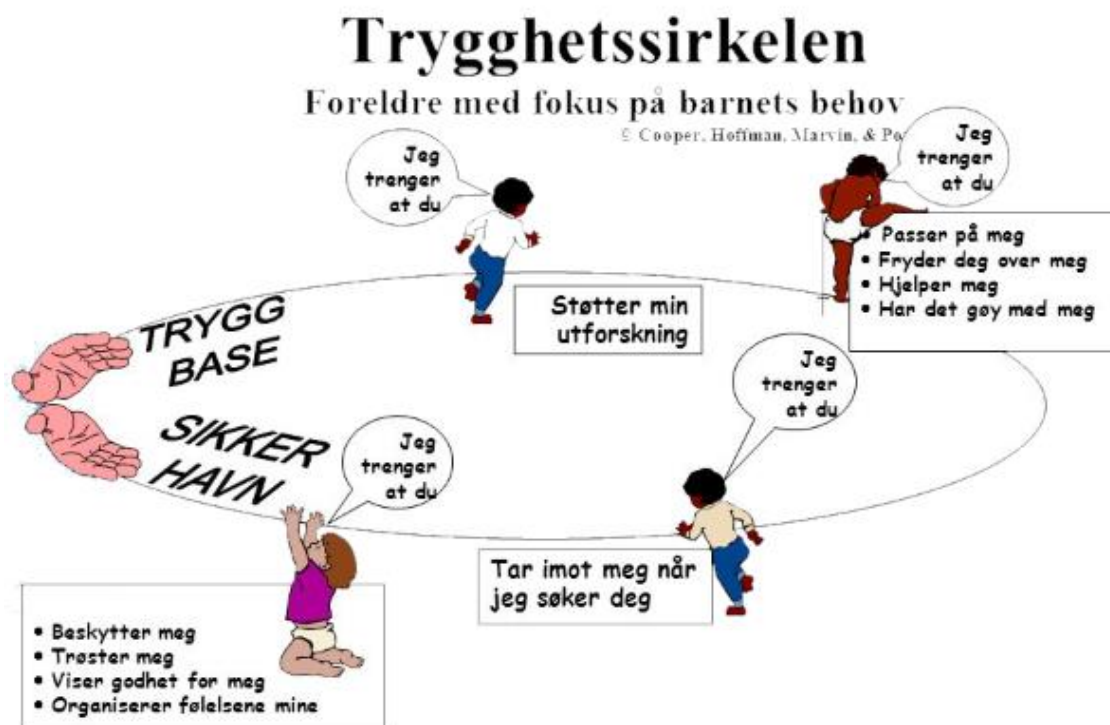
- Personalet har utarbeidet skrevet «Tilvenning – nye barn» (se barnehagen hjemmeside)
- Alle barna skal oppleve nærhet og ha et fang å sitte på
- Personalet er til stede i barnas hverdag, lytter, viser empati og er gode rollemodeller
- I samvær med hverandre lærer barna å dele leker, hvordan venner er med hverandre, og det å være en venn
- Vi har barnet i sentrum
- Barna blir tatt på alvor og har medvirkning på sin egen hverdag

Trygghetssirkelen

Barna trenger å møte trygge voksne i sin utforskning av omverdenen. Vi har forskningsbasert kunnskap om barns behov for **trygg tilknytning** til voksne som basis for å kunne utforske, leke og lære. Circle of security, COS, er en modell for å analysere og forstå barns atferd, følelser og behov.

Trygghetssirkelen viser barns vekslning mellom behov for «**lading**» hos en trygg voksen (base) og **utforskning** av alt som er nytt og spennende. I praksis betyr det at vi er oppmerksomme på barns behov og er tilgjengelige for barna. Voksne er den trygge basen barnet vender tilbake til. Vi opptrer som «ladestasjoner» for de som trenger støtte og trøst; et fang eller en klem.

Når det er mulig følger vi barnets behov. Når det er nødvendig tar vi ledelsen ved å støtte eller styre barnet. Den voksnes rolle er å være «*større, sterkere, klokere og god*».

2. Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.

Leken er barnas egen verden. Gjennom leken læres og bearbeides mange inntrykk. Vi opptatt av at barna skal få tid og rom til å utfolde seg i sin egenvalgte lek. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek. Vi skal observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser. Vi skal veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre.

Leken er også en viktig arena for læring. Leken er viktig for å etablere en god selvfølelse, og en følelse av kompetanse og mestring. I leken stimuleres barnets språklige, sosiale og motoriske utvikling, og utvikler kreativitet og evne til problemløsning. Leken skal inspirere til forskning som gir næring til nysgjerrigheten hos barnet.

Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Barnehagen skal inspirere til, og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre. Barna skal gjennom erfaringer og opplevelser få inspirasjon og ideer til leken. Barna skal møte varme, kompetente og tilstedeværende voksne som bygger videre på det barnet bringer inn i leken.

Slik gjør vi det:

- Personalet legger til rette for variert lek ute og inne
- Barn som strever med å forstå lekens regler eller å få innpass i barnegruppen, får hjelp av personalet til å mestre dette
- Personalet har utarbeidet «kvalitetskort for uteleken»
- Det skal finnes varierte leker og utstyr til lek/rollelek for alle aldersgrupper
- Vi jobber for at dagen legges til rette slik at leken kan fortsette over tid og med færrest mulig avbrudd
- De voksne veileder og legger til rette for opplevelser, fortellinger og nye erfaringer for å utvide og utvikle leken
- De voksne er deltagere i leken hvis de blir invitert inn

3. Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskapet der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Fokus og engasjement er en forutsetning for læring. Personalet skal være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter. Vi skal også støtte barnas refleksjoner rundt ulike fenomener, temaer og situasjoner, og skape forståelse og mening sammen med dem. Når vi ikke vet svaret på det barna spør om, kan vi lete etter mer kunnskap i bøker og på nettet sammen med dem, nettopp for å stimulere søken etter kunnskap og forståelse. Når vi voksne undrer oss sammen med barna, og kanskje utfordrer dem litt: «Hva tror du?» stimulerer vi tenking og refleksjon hos barna. Barnas nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet er den beste basen for læring. Denne måten å jobbe med barns læring på er også en del av Tett På-prosjektet og forskningsbasert kunnskap om hvordan barn lærer.

Det skjer mye læring i de faste hverdagssituasjonene – måltid, matlaging, påkledning og skift. Barna lærer praktiske ferdigheter, kunnskap, selvhjelpenhet og sosialt samspill. De yngste barna trenger mer praktisk hjelp. Etter hvert som barna blir eldre, blir de mer selvhjulpne, og kan hjelpe hverandre.

Vi lærer av både positive og negative handlinger; vi snakker om det som var fint og det som ble litt dumt. Vi lærer barna hvordan vi kan løse en konflikt og bli enige. Personalet veileder, hjelper og støtter der det trengs, og tilpasser seg barnas alder, modenhetsnivå og personlighet. Barna hører og observerer. De lærer og husker bedre når de er en del av situasjonen. Vi voksne

ivaretar en inkluderende og varm stemning gjennom latter og gode samtaler. Barna skal erfare at vi alle vil hverandre vel.

Slik gjør vi det:

- Felles opplevelser i og utenfor barnehagen som gir erfaringer og læring
- Personale fanger opp og følger barnas interesser og undersøker sammen med barna
- Samlingsstunder med tema tilpasset alder, utvikling, vennskap årstider m.m.
- Barna lærer samspillsferdigheter gjennom vennskapsopplevelser
- Vi forbereder de eldste barna på skolestart (se Overgang fra barnehage til skole, s. 20)
- Grupper på tvers av avdelinger og hus
- Aldersinddelte grupper på avdelingen

4. Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen, og bidra til å legge grunnlag for modning, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.

Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. Vi reflekterer sammen med barna: Hva er rett og galt å gjøre mot andre mennesker? Det krever mye å si ifra om det som er galt, og å si nei til å være med på det som ikke føles riktig å gjøre mot andre.

Slik gjør vi det:

- Vi setter ord på tanker og følelser
- Vi undrer oss sammen med barna
- Vi følger opp barnas initiativ
- Vi jobber med å styrke barnas selvbilde og tro på egne evner
- Vi setter ord på hvordan vi skal være med hverandre
- Vi bruker konflikthåndteringsmodellen – som hjelper barna å løse konflikter og reflektere over egne handlinger og væremåte
- Vi lærer barna å stå opp for egne meninger
- Vi gir rom for barnas ulike erfaringer
- Vi støtter barnas identitetsutvikling
- Vi jobber for demokratiske prinsipper, flertallets røst, respekt for hverandre
- Vi lærer barna at deres handlinger får konsekvenser

5. Vennskap og fellesskap

Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvising, utestenging, verbal og fysisk mobbing. Miljøet må ha rom for alle barn, barna skal oppleve inkludering, trygghet og tilhørighet. Felles opplevelser og daglig samvær i trygge, inspirerende omgivelser, er et godt grunnlag for å utvikle fellesskapsfølelse og vennskap mellom barna. Gjennom leken tar barna kontakt med hverandre, de lærer, bearbeider opplevelser og utvikler seg gjennom samhandling med andre.

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre. Dette utvikles gjennom sosialt samspill. Barnehagen legger aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Alle barn skal erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i et positivt samspill med andre.

En del av den sosiale kompetansen består i å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Dette trenger mange barn støtte til, og er en del av den bevisste voksenrollen personalet i barnehagen må inneha.

Slik gjør vi det:

- Vi har vennskap som tema og jevnlig fokus på temaet gjennom året
- Vi jobber i grupper på tvers av avdelinger, og i lekegrupper for å stimulere til vennskap og skape gode lekesituasjoner
- Vi drar på «vennkapsturer» i mindre grupper for å legge til rette for gode relasjoner
- Vi har fellessamlinger og arrangementer gjennom året på tvers av avdelinger og hus
- Personale og foreldre skal lære barna å være en god venn og oppfordrer til å leke flere sammen
- Personalet og foreldrene lærer barna at det er lov å si *nei/stopp* og å respektere andres nei
- Barna øver seg på å si ifra til en voksen
- Personalet har et nært samarbeid og en dialog med foreldrene – å motarbeide mobbing er vårt felles ansvar
- Vi skal være tydelige voksne og rose positive handlinger

Utvikling av sosial kompetanse skjer kontinuerlig og i alle situasjoner i løpet av dagen
Vi har jevnlig foreldretreff der foreldre kan bli kjent med andre barn og foreldre.

Personalet har utarbeidet årshjul som viser avdelingenes forebyggende arbeid mot mobbing: [Årshjul mot mobbing - storebarnsavdeling](#) og [Årshjul mot mobbing - smabarnsavdeling](#)

6. Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal støtte barns bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser. Alle barn skal få en god språkstimulering, og delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Barnehagen skal fange opp og støtte barn som trenger ekstra støtte i sin språkutvikling. (Rammeplanen).

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Bærum kommune har utarbeidet en «Standard for språkarbeid i Bærumsbarnehagen». Denne beskriver hvordan barnehagens ansatte skal jobbe med barns språkutvikling. Blant annet skal alle barn bli lest for hver dag, barna inviteres til gode dialoger med voksne og det jobbes systematisk med ord- og begrepslæring. Varierte og rike erfaringer er avgjørende for virkelig å **forstå** begreper. Lek med språket (f.eks. med rim og tøyseord) fremmer språklig bevissthet.

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker, og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk og tegn-til-tale. Personalet skal være i stand til å tolke små barns kroppslige og nonverbale kommunikasjon.

Slik gjør vi det:

- Det viktigste arbeidet med språk foregår i hverdags situasjonene, leken, samtaler under påkledning, måltider og samlingsstund
- Barna tilegner seg kunnskap, undrer seg og øver på å formulere tanker og meninger slik at andre barn og voksne forstår dem
- Vi har et eget språkrum der personalet ved behov kan jobbe med enkeltbarn og barn i mindre grupper.
- Vi bruker bøker, sanger, rim, regler og konkrete
- Vi besøker Rykkinn bibliotek
- Vi gir barna opplevelser utenfor barnehagen for å utvide ordforråd, se sammenhenger og gi impulser til leken
- Vi har tilgang til digitalt verktøy
- Vi bruker Språkstandard for Bærumsbarnehagen
- Vi bruker alternative og supplerende kommunikasjonsmetoder til de barna som har behov for det (ASK) Tematavler, tegn til tale, konkrete og bilder.
- Vi implementerer føringene i Tett På-prosjektet som omhandler hvordan ansatte kan fremme god språkutvikling hos barna: stille åpne spørsmål, sette ord på egne og barnas handlinger, bruker rikt og variert språk etc.
- Ansatte skoleses i programmet «Snakke med barn», som en del av Tett På.

BOK - Språkstimulering gjennom leseaktiviteter

I år har vi valgt å ha ekstra fokus på bøker i Berger barnehage. Vi har derfor valgt BOK - språkstimulering gjennom leseaktiviteter, som vårt fokusområde

Vi har utarbeidet tre felles mål for dette arbeidet, og hver avdeling har laget handlingsplaner som beskriver arbeidet mot disse målene:

- Barna skal oppleve spenning og glede ved høytlesning, fortellinger, sang og samtale.
- Personalet bruker varierte formidlingsformer og tilbyr et mangfold av bøker, sanger og uttrykksformer.
- Personalet jobber systematisk med å lære barn ord og begreper.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

I barnehagen veksler vi mellom planlagte pedagogiske aktiviteter i små eller store grupper og å støtte lek som barn tar initiativ til selv. Siden vi legger vekt på helhetlig læring og barndommens egenverdi, vil barna sjelden forstå at arbeidet i barnehagen er planlagt og blir dokumentert. Barna skal møte voksne som tilrettelegger for utviklende opplevelser og som støtter og veileder i nært samspill med dem. Vi ønsker at barna skal være i et inspirerende miljø, preget av godt samspill, humor og glede. Vi har konstruksjonsaktiviteter, rollelek med utkledningstøy, kjøkkenutstyr eller egenlagde rekvisitter, formingsaktiviteter, fysisk lek, realfagsaktiviteter, turer og språkstimulerende aktiviteter.

Hvordan vi som voksne møter det enkelte barn er avgjørende for barnets videre utvikling. For å møte hvert enkelt barn likeverdige, må personalet inneha god relasjonskompetanse og verdsette trygg tilknytning som basis for alt vi gjør i barnehagen.

Slik gjør vi det:

- Vi velger temaarbeid ut fra tradisjoner, rammeplan og barnas interesser
- Vi legger til rette for at barna skal få kjennskap til ulikt formingsmaterieell innenfor ulike tema
- Vi utnytter muligheten for positive turopplevelser i nærmiljøet; utforsking, mestring, felles opplevelser og ulike sanseoppvelser
- Barna skal få være med å bestemme innholdet i deler av barnehagedagen

1. Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen.

Medvirkning handler om å bli lyttet til, bli spurt og å ha påvirkningskraft. Personalet gir barna medvirkning gjennom å lytte til deres innspill og ta dem på alvor. Alle barn, selv de yngste og de som ikke har verbalspråk, skal bli sett og hørt. Barns mulighet for medvirkning har betydning for barnets relasjon til seg selv og til omgivelsene. Her vil læring gjennom medvirkning, omsorg, respekt og ansvar som demokratiske verdier være viktig erfaring.

Slik gjør vi det:

- Barna kan påvirke valg av tema
- Barna gis mulighet til å påvirke innkjøp av leker og materiell
- Barna får påvirke hvilken mat vi skal servere
- Personale tilpasser lekesoner etter barnegruppen
- Barna er med å velge bøker fra biblioteket
- Barna velger hvilken voksen som skal være med på badet
- Barna er med å velge turmål og å vurdere turen i etterkant
- Barna får gjennom samtaler anledning til å si sin mening og barnehagen
- Barna velger hvem de vil leke med

2. Progresjon

Alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet må se barna der de er i utviklingen, bygge videre på barnas interesser, og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen legger til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. For at barna skal oppleve mestring og utvikling er det viktig å få utfordringer, og at aktivitetene er akkurat passe vanskelig.

3. Barnehagens digitale praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barnas læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanenes føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Barn vokser i dag opp i en verden full av ulike digitale verktøy. En kombinasjon av barns tradisjonelle leker og digitale verktøy lar barna utforske verden fra forskjellige perspektiver.

Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Personalet skal utøve

digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett, kildekritikk og ivareta barnas personvern

Slik gjør vi det:

- Legger til rette for at barna får utforske, leke, lære og selv skape noe gjennom å bruke digitale uttrykksformer.
- Vi tar med barna på hele prosessen; f.eks. fra bilde blir tatt til det henger på veggen
- Vi bruker nettbrett eller pc til å utforske og søke etter ny informasjon
- Vi dokumenterer skapende prosesser hos barna gjennom å bruke film

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen - tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Vi vet av erfaring at barn som opplever en god og trygg tilvenning, kommer fort inn i barnehagens rutiner. For oss er målet for tilvenningen at barnet skal få en god oppstart i barnehagen. Det nye barnet skal møtes med omsorg og kunnskap, og skal få hjelp til å bli trygg på voksne og barn i barnehagen. En positiv oppstart er avgjørende for barnets videre trygghet og trivsel. Foreldrene tilbys **oppstartsamtale** etter ca. to uker, der vi har fokus på å bli godt kjent med barnet deres.

I forkant av barnehagestart sender vi ut skrevet: [Tilvenning i barnehagen](#)

Vi har utarbeidet et kvalitetskort på hvordan vi skal jobbe for at tilvenningen skal bli best mulig for alle nye barn og foreldre.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Barna som fortsetter i barnehagen etter sommeren, opplever ofte store endringer de må venne seg til. De er blitt litt eldre, det er kanskje noe nytt personale, noen venner har sluttet og andre barn har begynt på avdelingen. Barnas sosiale posisjon er endret, og alle skal finne sin plass i den nye gruppen.

I løpet av barnehagetiden vil de fleste barn bytte avdeling, for eksempel fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling. For at det skal bli en lettere overgang, har vi besøksdager på ny avdeling før sommerferien, slik at barna skal få tid til å bli godt kjent med nye barn og voksne, samt rommene, før flyttingen skjer. De voksne på ny avdeling gjør seg bedre kjent med barnet.

På slike besøksdager har barna med seg voksne fra den avdelingen de flytter fra, og oftest flere barn som skal flytte samme sted. Foreldrene blir også invitert til en besøksdag på den nye avdelingen. Både her og på tidlige foreldresamtaler etter oppstart kan foreldrene bli kjent med personalet, avdelingens arbeidsmåte og å drøfte tilrettelegging for eget barn i nye omgivelser.

Overgang mellom barnehager, se: [Helhetlig opplæringsløp i Bærum](#)

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.

Bærum kommune har laget gode rutiner for overgang barnehage-skole, se:

[Helhetlig opplæringsløp i Bærum](#)

Vi bruker ulike overgangsobjekter for skolestarterne; en bok, en sang, en regeltekst o.l. slik at barna møter noe kjent fra barnehagen når de starter på skolen.

Vi legger vekt på:

- Trygghet – som er grunnlag for trivsel, utvikling og læring
- Selvstendighet – ta vare på sine egne ting (matpakke, klær, sekk m.m), gå på do, kle på seg
- Å ta imot beskjeder
- Å ta vare på hverandre
- Å bruke språket, utvikle leseglede og bli kjent med førmatematiske begrep
- Å konsentrere seg
- Konflikthåndtering, tørre å si ifra, tørre å si NEI
- Å kunne samarbeide

Tverrfaglig samarbeid

Det er viktig med et godt samarbeid med instanser som PPT, barneverntjenesten og helsetjenester for barn og unge slik at barnet mottar et trygghets og helhetlig tilbud, og for å få til så gode tiltak som mulig i barnehagen. Alle samarbeidende parter har et selvstendig ansvar for at de ulike tiltakene som barnet mottar er godt koordinert. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning er derfor svært sentralt for de som arbeider i barnehagen. (Barnehagemelding 2015-2025)

Våre samarbeidspartnere:

- Kompetanseteam barnehage (tidligere Barnehagenes veiledningssenter)
- Helsestasjonene
- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Barnehagene i Rykkinn distrikt
- Barneverntjenesten
- Barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste (BUP)

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.

Barnas lek skal være grunnlag for arbeidet med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Hvert fagområde i rammeplanen dekker et vidt læringsfelt og vil sjelden opptre isolert, for eksempel i temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter. Arbeidet med fagområdene tilpasses barnas alder, interesser, kunnskap og ferdigheter.

1. Kommunikasjon, språk og tekst

Språkstimulering er viktig. Barna skal videreutvikle ordforråd og begrepsforståelse, og få erfaring med rim, rytme, lyder og ord gjennom lek med språk, høytlesing, fortelling, sang og samtale. Vi skal støtte barns utforskning av lekeskrift og bokstaver. Stimulering av barnas språkutvikling er en viktig del av forskningsprosjektet Tett På og føringene i Standard for språkarbeid i Bærumsbarnehagen. Vi ønsker at barna skal få utforske og utvikle sine språkferdigheter, og bli kjent med et mangfold av kommunikasjonsformer. Vi legger vekt på litteratur, sang, rim og regler og lek med språk og bokstaver.

Slik gjør vi det:

- Vi leser og forteller forskjellige bøker og historier med hjelp av bilder, konkrete og drama
- Vi bruker sang, rim og regler og hører på rytmen i språket.
- Vi har alfabet synlig på avdelingen og oppmuntrer barna til å skrive og leke med bokstaver og lyder
- Barna øver på å ta ordet i grupper og samlinger og bruke språket i lek og samhandling med andre
- Vi hjelper barna til å sette ord på tanker, handlinger og følelser
- Vi bruker tegn og bilder for å visualisere språket

2. Kropp, bevegelse, mat og helse

Vi skal arbeide for at barna får positiv selvoppfatning gjennom lek og kroppslig mestring. Barna skal videreutvikle motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse, mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer, få allsidige utelivserfaringer, lære om hygiene, sunn mat og god helse.

Vi ønsker å gi barna mulighet til å sanse, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt og gi gode muligheter til fysisk aktivitet. Dette medvirker til at barna blir trygge på, og kan sette grenser for, egen og andres kropp, og får et positivt selvbilde.

Vi mener at mat- og måltidsaktiviteter er med på å gi barna gode og sunne matvaner og forståelse for at mat og god helse henger sammen.

Slik gjør vi det:

- Vi går jevnlig på tur i skogsområdene rund barnehagen slik at barna får mulighet til å utfordre seg og beveget seg i ulendt terreng
- Vi legger til rette for aktiviteter og lek (både ute og inne) som skaper økt kropps-bevissthet
- Vi gir barna kunnskap om kroppen og hvordan den fungerer og at vi skal respektere hverandres kropper
- Vi snakket om følelser og hjelper barna å sette ord på det de føler
- Vi vektlegger et sunt kosthold og serverer sunn og god mat med frukt, grønnsaker og grovt brød
- Vi har fokus på god hygiene, og har blant annet gode rutiner for håndvask

3. Kunst, kultur og kreativitet

Vi vil gi barna erfaringer med kunst og kultur i forskjellige former slik at de kan utforske og utvikle seg. Vi vil stimulere til nysgjerrighet, undring og utprøving innen blant annet bildekunst, musikk, dans og drama. Barna skal selv få uttrykke seg estetisk og bruke fantasi, kreativitet og skaperglede.

Barns møte med ulike kulturer og tradisjoner legger grunnlaget for respektfull samhandling mellom ulike mennesker. Vi er opptatt av å formidle ulike tradisjoner, som til sammen skal skape en tilhørighet for alle barn. Bevissthet om egen kulturarv og delaktighet i andre kulturer skal bidra til at barn kan sette seg inn i andres ståsted. På alle områder ønsker vi å skape rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler.

Slik gjør vi det:

- Inspirasjon og tilgang til ulike materialer, så barna kan lage sine egne kunstuttrykk
- Vi oppmuntrer barna til å prøve ut ideer, og fremmer skaperglede ved å snakke med dem om det de lager
- Vi lytter til musikk, danser og synger sammen med barna, og bruker rytmeinstrumenter.
- Vi leser og dramatiserer eventyr og fortellinger, og bruker konkrete. Noen ganger har vi forestillinger i barnehagen, både teater og musikk.
- Vi henger opp og viser frem det barna lager så de kan kjenne på stolthet og mestring.

4. Natur, miljø og teknologi

Barna skal få erfaring, kunnskap og forståelse for naturen. Barna skal oppleve et mangfold av naturopplevelser, og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring. Vi skal legge til rette for barnas nysgjerrighet på naturvitenskapelige fenomener, la dem oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, lære, utforske, og mestre nye utfordringer. På tur er det naturlig å bruke naturen som læringsarena. Vi vil gi barna erfaringer som gjør at de forstår naturens egenart og ønsker å ta vare på den og

det biologiske mangfoldet. Vi ønsker at barna skal oppleve naturen som en arena for lek og læring og at de blir nysgjerrige på naturkunnskap og teknologi.

Se også s. 9 om Grønt Flagg.

Slik gjør vi det:

- Vi går på tur i nærmiljøet og lærer barna å ta vare på naturen. Vi ser hvordan naturen forandrer seg gjennom året
- Vi lar barna oppdage og utforske de områdene vi er på tur i og undrer oss sammen over ting vi ser
- Vi sorterer søppel og plukker søppel også utenfor barnehagen
- Vi lager eksperimenterer og utforsker sammen med barna i forhold til den alder de er i

5. Antall, rom og form

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. I lek skal barna få erfaring med form og mønster, størrelser, tallklassifisering, vekt, volum, tid og avstander. Vi skal styrke barnas nysgjerrighet og utforskertrang, og støtte barnas evne til problemløsning.

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. I lek skal barna få erfaring med form og mønster, størrelser, tallklassifisering, vekt, volum, tid og avstander. Vi skal styrke barnas nysgjerrighet og utforskertrang, og støtte barnas evne til problemløsning.

Vi vil gi barna erfaringer med å oppdage og utforske matematikk i barnehagens hverdags-situasjoner. Vi ønsker at barna skal undre seg og være nysgjerrige på sammenhenger i verden rundt oss. Sammen reflekterer og undres vi over ulike problemstillinger, uten at vi nødvendigvis kommer frem til et svar.

Slik gjør vi det:

- Vi lar barna få kjennskap til ulike begreper, former og materiale ved at vi benevner og har samtaler om det vi ser og bruker i hverdagssituasjoner.
- Barna skal få erfaringer problemløsning, med å undre seg, og øve seg på i ulike situasjoner.
- Vi bruker ulikt materiale som blant annet leker, naturmateriale, digitale verktøy, og måleenheter.
- Vi har mer fokus på læringsprosessen enn vi har på å komme frem til riktige svar

6. Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet (*Barnehageloven*). Barnehagen skal bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft, og prege verdier, normer og holdninger hos barna. Vi skal støtte barnas undring og refleksjon, og bidra til å utvikle toleranse og respekt for andre mennesker.

Barna skal bli kjent med religioner og livssyn, høytider og merkedager som er representert i barnehagen.

Vi ønsker at barna skal få en forståelse av at det er mange ulikheter i et felleskap og at man har ulike måter å leve på. Vi vil bidra til at barna utvikler toleranse og respekt for hverandre og andre med ulik bakgrunn enn en selv.

Slik gjør vi det:

- Vi lar barna få kjennskap til forskjellige kulturer, religioner og livssyn og de får en begynnende forståelse av at kulturelle uttrykk har en egenverdi.
- Vi reflekterer over rett og galt. Barna kan erfare at det er greit å være uenig, men at vi fortsatt respekterer hverandre.
- Barna oppfordres til, og får bekreftelse på gode handlinger. Sammen reflekterer vi over grunnleggende normer og verdier.
- Vi legger til rette og gir plass for barnas tanker og opplevelser om religion, livssyn, etikk, normer og verdier.

7. Nærmiljø og samfunn

Vi ønsker at barna skal bli kjent med nærmiljøet, samfunnet og verden gjennom utforskning, erfaringer og opplevelser i barnehagehverdagen. Barna skal få erfare at det finnes flere ulike familieformer, ulike måter å leve på og et stort kulturelt mangfold rundt oss.

Slik gjør vi det:

- Barna skal oppleve at alle får like muligheter ved at vi fremmer likestilling og motvirker diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme.
- Barna skal oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og erfare at valg og handlinger kan påvirke en selv og andre
- Barna skal bli kjent med institusjoner, steder i nærmiljøet, lokalhistorie og lokale tradisjoner.
- Barna skal få kjennskap til samisk kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter.
- Barna skal lære om trafikkregler, bilbelte, å bruke refleks
- Vi markerer «bilfri dag» og oppfordrer familiene til å la bilen stå denne dagen.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov. Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning. (Rammeplan)

Hensikten med planlegging, vurdering og dokumentasjon er å synliggjøre og forbedre praksis. Målet er blant annet å gjøre oss dyktigere på å systematisere det arbeidet vi allerede gjør.

Vi inviterer til foreldremedvirkning gjennom å informere om barnehagens innhold, læringsprosesser og å få tilbakemeldinger.

Planlegging

Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Vi planlegger det pedagogiske arbeidet med enkeltbarn, med grupper av barn og for hele avdelingen. Dette arbeidet ledes av de pedagogiske lederne, mens hele personalgruppen deltar i gjennomføringen av planer og mål. I forkant av hver periode sendes en månedsplan eller periodeplan til foreldrene. I denne er det kortfattet og enkelt gjort rede for hvilke mål, satsingsområder, fagområder eller aktiviteter vi skal gjennomføre denne måneden. Planene kan også vise hvordan barna deles inn i grupper internt på avdelingen eller på tvers mellom avdelingene.

Slik gjør vi det:

- Observasjoner av enkeltbarn og samtaler med foreldre
- Avdelingenes planer for barnegruppa
- Overordnede føringer som vi tar opp i lederteam, på personalmøter og planleggingsdager.
- Vi planlegger temaarbeid med utgangspunkt i rammeplanens fagområder
- Vi observerer enkeltbarn og setter i gang arbeid til barnets beste

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Både barn, foreldre, personalet og barnehageeier er med på å vurdere arbeidet i barnehagen. Dette bruker vi som grunnlag for utvikling, og for å lage nye planer for neste barnehageår.

Den enkelte avdeling vurderer jevnlig eget arbeid og sender evaluering til foreldre gjennom månedsbrev. I tillegg sendes det ut grundigere vurdering av handlingsplaner til jul og sommer.

Avdelingene har ukentlige avdelingsmøter hvor planer fortløpende blir evaluert, drøftet og justert. Vi setter også av tid på personalmøter og planleggingsdager til evaluering og refleksjon over egen praksis. Samtaler og tilbakemeldinger fra barn og foreldre blir tatt inn i vurderingsarbeidet. Temaer og tanker som ser ut til å appellere til barnas interesse, alder og utvikling tar vi med oss i videre planlegging.

Barna	• Samlingstund – gruppesamtale med barna. • Barneintervju – spørre barna om deres opplevelse av trivsel i barnehagen • Barnesamtaler - lytte til og ha gode samtaler med barna i hverdagen • Observasjon av barnas lek, ønsker og interesser • Etterarbeid med barnegruppen etter arrangementer og temajobbing
Foresatte	• Daglig utveksling av informasjon med personalet ved levering og henting • Foreldresamtaler (utviklings- og trivselssamtale) to ganger i året • Foreldremøter to ganger i året • Oppstartsamtaler og besøksdager • FAU (foreldrenes arbeidsutvalg og SU (samarbeidsutvalget) gjennomfører møter og arrangementer gjennom hele barnehageåret • Brukerundersøkelsen fra Udir sendes foreldrene høsten 2022
Personalet	• Månedspan/periodeplan evalueres i månedsbrevet. Evaluering av periodens mål, og viser barnehagens arbeid i tekst og bilder. • Avdelingsmøter, med planlegging, refleksjon og evaluering hver uke • Personalmøter (kveld) ca. åtte ganger pr. år. Veiledningsgrupper og faglig påfyll • Planleggingsdager fem dager pr. år. Kvalitetsutvikling av det pedagogiske arbeidet, samt personalarbeid • Medarbeidersamtaler og målsamtaler med styrer • Kulturkartlegging og medarbeiderundersøkelser (Ståstedsanalyse, 10-faktor og dialogduk)

Barna skal ha mulighet til å medvirke til å utforme barnehagens tilbud, og deres erfaringer og synpunkter er helt nødvendig. Samtaler med, og tilbakemelding fra foreldre/foresatte og SU vil også være en viktig kilde til vurderingsarbeidet.

Vi har ulike metoder til å analysere det sosiale miljøet på avdelingen og å kartlegge behov for tiltak innen samspill og relasjoner.

Kvalitetsverktøyet CLASS (som vi bruker i utviklingsstrategien Tett På) gir oss konkrete føringer for hva ansatte skal gjøre for å fremme trygghet, struktur og utvikling hos hvert enkelt barn. Vi vurderer og forbedrer egen praksis gjennom refleksjon i systematiske veiledningssamtaler og gjennom etterarbeid på avdelingsmøter basert på observatørens observasjoner på avdelingen.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Evaluering av barnehageåret og ulike temaarbeid blir gjennomført av lederteamet, og av hele personalet på personalmøter og planleggingsdager. Vi observerer også barnas trivsel og utvikling fortløpende. Dette danner grunnlaget for foreldresamtaler og videre arbeid med barna. I noen tilfeller bruker vi kartleggingsverktøy som Alle Med og Tras, som skal gi et helhetlig bilde av barnet og hva det mestrer. All bruk av slik kartlegging blir avklart med foreldre i forkant.

Barnehagen kan dele dokumentasjon med hverandre i lederteam, i veiledninger, møter med foreldre og evt. andre instanser etter behov og til barnets beste. Barnehagen har klare og strenge rutiner for hvordan vi behandler personlige opplysninger både digitalt og på papir.

Plan for kompetanseutvikling

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon, slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen

Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse. Gjennom ulike kompetansetiltak skal de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen. Se også side 4 om Tett På – Kvalitet i bærumsbarnehagen. Vi har kursing og opplæring på fagdager, planleggingsdager og personalmøter. I det videre arbeidet med Tett På skal personalet gå gjennom et digitalt opplæringsprogram, «Snakke med barn», som er utarbeidet av RVTS (Ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging). Programmet skal hjelpe personale å ta viktige samtaler med barn vi er bekymret for.

Barnehageåret 2022 – 2023:	
Lederteam:	Faglig refleksjoner og fornyelse av egen praksis. Diskusjoner rundt det pedagogiske arbeidet. Daglig drift.
Målsamtaler med leder:	Alle ansatte setter seg utviklingsmål og jobber systematisk med personlig utvikling og kompetanse.
Avdelingsmøter:	Faglig refleksjon og fornyelse av pedagogisk arbeid på egen avdeling. Praksisfortellinger om egen praksis som grunnlag for felles refleksjonsarbeid.
Planleggingsdager og personalmøter:	- Fagdager om barns utvikling og viktigheten av stimulerende voksne - Fagdag om Bok - språkstimulering gjennom leseaktivitet. - Fagdag om Verktøyet: «Snakke med barn» - Personal møte: Hvordan forebygge vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge», - Personal møte med tema Førstehjelp - Personal møter der vi jobber med verktøyet «Snakke med barn»
Pedagogisk nettverk Rykkinn/Kolsås:	Samlinger med pedagoger og assistenter i lokale barnehager. Fagutvikling og refleksjonsarbeid i gruppe.
Kurs, fagdager, konferanser, seminar:	Videre satsing og opplæring innen Bærums kommunes satsingsområder: Språkutvikling, livsmestring og digitale verktøy. Fortløpende påmelding til aktuelle kurs og konferanser.

Planleggingsdager barnehageåret 2022-2023

Barnehagen er stengt p.g.a. planleggingsdager:

- *Torsdag 18. august 2022*
- *Fredag 19. august 2022*
- Fredag 28. oktober 2022
- *Mandag 2. januar 2023*
- Fredag 12.mai 2023

De kommunale barnehagene har tre felles planleggingsdager med SFO (merket med *kursiv*).

Bærumsbarnehagen